

Stikstoflockdown: boerenbedrog door rechters en politici

Enige tijd geleden schreef ik een column in dit blad met de titel 'Nederland regelt zichzelf tot stilstand'. De essentie van die column: rule-based regelgeving werkt niet in een complexe en snel veranderende wereld. Dat dit soort regelgeving echter tot een extremiteit als de huidige stikstofidiotie zou leiden, had ook ik niet kunnen bevroeden.

Waar gaat de stikstofproblematiek nu eigenlijk over? Nederland telt ruim 160 Natura-2000 gebieden. Die gebieden vallen onder de Vogel- en Habitatrichtlijn van de Europese Unie. Lidstaten, dus ook Nederland, hebben die Natura-2000 gebieden zelf aangemeld bij de Europese Unie. De aanmelding van die habitats gaat middels het invullen van een Europees Standaard Gegevensformulier (SGF). Daarin moet een lijst worden ingevuld waarin gekozen kan worden uit 400 bedreigingen en circa 40 soorten vervuiling. De EU schrijft niet voor hoe de habitats beheerd moeten worden. Landen bepalen dit zelf en Nederland is het enige land in Europa dat zich van al die 40 soorten vervuilingen sec op stikstof heeft gericht als dé scheidsrechter om te bepalen of een Natura-2000 gebied bedreigd wordt.

De obsessieve focus op stikstof heeft, door de manier waarop die gemeten wordt, voor enorme maatschappelijke schade gezorgd. Of een bedrijfsactiviteit bedreigend is voor het milieu in een Natura-2000 gebied, wordt sec bepaald aan de hand van een mogelijk stikstofoverschot. Het AERIUS-model van het RIVM bepaalt, op basis van modelberekeningen, of er een stikstofoverschot ontstaat. Een mogelijke overschrijding van 0,07 gram per hectare per jaar is al voldoende om een bedrijfsactiviteit te verbieden of stil te leggen. Dit is de basis voor de vergunningverlening! Ter vergelijking: in Duitsland is de emissiegrens 300 gram per hectare en in Denemarken minimaal 200 gram. Ter verdere nuancering van deze stikstofobses-

sie: de gemiddelde depositie van stikstof in Nederland per hectare ligt tussen de 10 en 30 kilo, waarvan circa een kwart uit het buitenland afkomstig is. Het criterium van 0,07 gram als afkapgrens is ronduit absurd.

Het RIVM stelt de onzekerheidsmarge van AERIUS op 70%. Vele andere commissies, en recent nog een onderzoek van de UvA, hebben allemaal aangegeven dat AERIUS niet geschikt is voor het verlenen van vergunningen voor specifieke habitats. Toch hebben rechters, blijkbaar niet gehinderd door kennis van modellen en hun beperkingen, op basis van het 'voorzorgsprincipe' bepaald dat de grens 0,07 gram stikstof is. Bijkomend probleem is dat aan de bron wordt gemeten. Stikstofbeperkende installaties als stikstofkrakers die de uiteindelijke uitstoot aanzienlijk reduceren, worden meestal niet in de berekeningen meegenomen.

Maar de politiek begrijpt dit toch wel? Bij een aantal politici mag je dit op grond van hun uitspraken betwijfelen. Niettemin weten vele politici en ambtenaren wel beter, maar misbruiken ze de stikstofproblematiek om hun doel te bereiken: minder grond voor landbouwgebruik.

De stikstofproblematiek staat niet op zichzelf. Het volgende probleem dient zich alweer aan. In 2027 moet Nederland aan de Kaderrichtlijn Water (KRW) voldoen. De criteria waaraan de kwaliteit van ons water moet voldoen, heeft Nederland in 2000, net als bij de Natura-2000 gebieden het geval was, zélf aan de EU aangeleverd. Vervolgens hebben we er ruim 20 jaar vrijwel niets aan gedaan: in 2027 gaan we niet aan de eisen van de KRW voldoen.

Er is geen enkele balans in de stikstofdiscussie tussen de afweging van de maatschappelijke kosten voor landbouw, woningbouw en de opbrengst voor de samenleving. Nederland moet realistischer worden in haar ambities en hoe ze die regelt. Anders vrees ik een maatschappelijke vastloper. ■

Door **Thijs Jochems**,
Adviseur en Private
Investor